

SZTEhírek > Hírchívum > 2017. Szeptember

“Come as you are” – előadás a skandináv krimikről

2017. szeptember 26.

Sinkovics László az SZTE BTK Modern Magyar Irodalom Tanszékének doktorandusz hallgatója szabadidejében a skandináv krimi irodalom megszállottja. A Kutatók Éjszakáján, szeptember 29-én 20 órától is erről a szenvedélyéről mesél majd az SZTE BTK Sík Sándor Irodalmi Olvasótermében. A fókuszba Jo Nesbø különös karakterét, Harry Hole-t helyezi.

Cikk nyomtatás

Link küldés

Tetszik 0

Tweet

- Hogyan találkozott a skandináv krimivel?

- A szakdolgozatomat kortárs magyar antidektív-történetekről írtam, ezért beleástam magam az ehhez kapcsolódó szépirodalmi és szakirodalmi művekbe is. Szilasi László, a Magyar Irodalom Tanszék vezetője és Egyed Erika ajánlották a skandináv krimiket, ők már akkor nagy rajongók voltak, és ez a rajongás rám is hamar átragadt. Az első könyv, amit olvastam ebben a témában, talán Stieg Larsson Millennium-trilógiája volt sok-sok évvel ezelőtt.

- Hogyan jellemezné a skandináv krimit? Vannak-e olyan meghatározó jegyei, amelyekről azonnal fel lehet ismerni?

- Nehéz erre röviden válaszolni, ugyanis a krimi alapvetően egy önismétlő műfaj: az elején valakit megölnek, aztán fel kell deríteni, hogy ki tette, és/vagy, hogy miért, és/vagy, hogy hogyan. A skandináv krimikben mindig megfigyelhetünk kisebb-nagyobb mértékben, valamilyen társadalmi hátteret, amely alapot ad az egész történethez. Nesbø Vörösbegy című művének hátterében például végig ott húzódik Norvégia második világháborús szerepvállalása.

- Melyek a legszembeütőbb különbségek a skandináv és a nem skandináv krimi között?

- Először egy hasonlóság: az újabb amerikai krimi-hullám már hasonlít a skandináv alkotásokhoz abból a szempontból, hogy már itt is szembeütőek a társadalmi hátterek. A skandinávokhoz hasonlóan például Dennis Lehane is Hammettől, Chandlertől tanulta az írást, a Titokzatos folyóban például egy gyermekrablás történetét meséli el, a háttérben viszont végig ott húzódik az amerikai írek mikrotársadalma. A hard-boiled előtti krimikre inkább jellemző volt a „tisza” karakterű főhős, mint ahogyan azt meg lehet figyelni Agatha Christie-nél, vagy a Sherlock Holmes-történetek esetében. A skandináv főhősök picit „sötétebbek”, nem héroszok, maguk is küzdenek a belső démonjaikkal, alkoholizmussal, és még sok más problémával. Ez a küzdelem korábban nem volt jellemző még a kemény-krimi főhősökre sem. Phillip Marlowe egy regény alatt egy hordó whiskey-t megiszik anélkül, hogy ez bárhol is problémaként jelentkezne.

- Nem titok, hogy van kedvence: Jo Nesbø. Hogyan jellemezné az ő műveit?
- Igen, Nesbø volt az a szerző, akinek a munkássága a legjobban megfogott. A Nesbø-könyvek irodalmilag is kiemelkedőek, megpróbálnak kiszakadni a megszokott krimis közegből, feszegetik annak határait. A többi szerzőhöz képest sokkal jobban formált, kerekesebb mondatai vannak, ráadásul karakterei is sokkal életszerűbbek. Harry Hole nyomozó karaktere tudott a műveibe dinamikát csempészni, illetve az emberi kapcsolatokat is sokkal reálisabban ábrázolja sok más íróval ellentétben - korábban ez sem volt jellemző. Nagyon érdekes az is, hogy zenei, kulturális utalásokat is felfedezhetünk műveiben, ezek is erre a határfeszegetésre utalnak, meg arra, hogy a kulturális térben hova kellene elhelyeznünk ezeket a regényeket. Többek közt erről fogok beszélni az előadásomban is, hogy miért érdekes az, hogy Hole Snow Patrolt hallgat, fogadott fia Slipknotot, az egyik ellenfele meg Prince-t, a másik pedig Grieg-et.

- Meséljen nekünk Hole karakteréről!
- Nehéz megállapítani, hogy Harry Hole negatív avagy pozitív karakter. A dolog nem fekete-fehér. Egyik oldalról folyamatosan törekszik az igazság kiderítésére, nem kímélve saját testi-lelki épségét, a munkája szerelmese, ugyanakkor kemény alkoholproblémákkal küzd, és nem retten el attól sem, hogy ópiumot csempésszen át a határon Hongkongból hazafelé vezető útján. Ahogyan a legtöbb skandináv műben, ő sem egy tiszta karakter, viszont mivel ő a főhős, vele fogunk azonosulni.
- A Nesbø-könyvek közül melyik az abszolút kedvence?
- Nehéz egyet kiemelni, mivel mindegyik nagy kedvencem, viszont ha mégis egyet kellene a többi elé helyezni, akkor az a Police volna. Talán itt bontja le leginkább a szépirodalom és a ponyvairodalom közt levő határokat. Narráció szempontjából pedig a Boszorkányszög kiemelkedő.
- Mely műveket ajánlja azok számára, akik még csak most ismerkednek a skandináv krimivel?
- Mindenképpen Stieg Larsson Millenium-trilógiáját, hiszen ez valóban egy klasszikus. Nesbø műveinél pedig érdekesebb az időben később íródottakkal kezdeni, mint a Boszorkányszög, a Leopárd vagy a nemsokára a moziban is bemutatkozó Hóember. Ezenkívül pedig Henning Mankell és Arnaldur Indridason regényeit tudom ajánlani.

Sinkovicz László előadását a Kutatók Éjszakáján, 2017. szeptember 29-én 20 órától hallgathatják meg az érdeklődők az SZTE BTK Sík Sándor Irodalmi Olvasótermében. Addig is: skandináv krimire fel!

*Juhász Krisztina
Fotók: Bobkó Anna*